

ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת ה-20

القاضي سليم جبران

رئيس لجنة الانتخابات المركزية

ירושלים, י"ג בטבת התשע"ה
4 בינואר 2015

השופט סלים ג'ובראן

יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית

תר"מ 247/20

העותר: מר אלי יריב

נגד

המשיבים:

1. עיתון "גל גפן" בת ים
2. מנכ"ל עיריית בת-ים מר ארז פודמסקי
3. עיריית בת ים
4. מ"מ ראש עיריית בת-ים, מר יוסי בכר
5. מר שלומי לחיאני
6. גבי מאיה גביזון, עוזרת מנכ"ל עיריית בת-ים
7. מר אסף רגיואן, עוזר מנכ"ל עיריית בת-ים

בקשות למתן צו מניעה לפי סעיף 17ב לחוק הבחירות
(דרכי תעמולה), תשי"ט-1959 (להלן: חוק הבחירות)

החלטה

רקע וסענוח הצדדים

1. לעתירה שלפניי שלושה חלקים. החלק הראשון בעתירה נסמך על תחקיר שהיה בחדשות ערוץ 2. לטענת העותר, באותו תחקיר "התברר מעל לכל ספק כי המשיב 5 [ראש העיר הקודם] משמש כ'איש החזק' מאחורי המשיב 4, והוא אף מצהיר על כך, בעת עושה הוא שימוש, ללא בושה, בנכסי המשיבה 3 [עיריית בת ים] לשם קידום המשיב 4 [מר יוסי בכר] בבחירות" (סעיף 18 לעתירה).

עמוד 1 מתוך 2

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 91950
العنوان: مجمع بن غوريون, أورشليم القدس, 91950

טלפון, هاتف: 02-6753407, פקס, فاكس: 02-5669855 Fax:

2. העותר מתאר כי בתחקיר האמור, פנה עוזר המשיב 4 ליו"ר ועד הורים בבית ספר בעיר בבקשה שתתמוך במועמדותו של המשיב 4 לתפקיד ראש העיר. אותה יו"ר הודיעה כי בכוונתה לתמוך בעותר, ואז זומנה על-ידי מר לחיאני למטה הבחירות של מר בכר. על פי העותר, יושבת ראש הוועד סיפרה למר לחיאני כי היא צריכה מבנה לטובת עמותה שהיא מנהלת, ולמחרת - נתן לה מר לחיאני לצורך זה מפתח למבנה השייך לעיריית בת ים.

3. עוד נטען כי מהתחקיר עולה שמר לחיאני הוא אשר מושך בחוטים מאחורי הקלעים, ומציג לבוחרים מצג על פיו בחירה שלהם במר יוסי בכר – היא למעשה בחירה בו. לשיטת העותרים, המתואר בתחקיר עולה לכדי תעמולת בחירות תוך שימוש כמשאבי ציבור, בניגוד לסעיף 2 לחוק הבחירות.

4. מר יוסי בכר, המשיב 4, טוען כי דין העתירה להידחות על הסף נוכח העדר פנייה מוקדמת. עם זאת, נוכח מועד הבחירות הקרוב מאד, והעובדה כי בעתירה ביקש העותר צו מניעה להפצת עיתון שהופץ תוך יומיים בלבד, לא מצאתי לנכון לדחות את העתירה על הסף מטעם זה. לגופם של דברים, טוען הוא כי בתחקיר לא מצוין שם העמותה, מיקום הנכס הנטען, ובכלל כל נתון עובדתי שיש בו כדי לבסס את טענות העותר במישור זה. עוד מציין מר בכר כי "מר לחיאני אינו יכול ואינו מתערב בניהול העיר, והניסיון 'לבסס' תזה זו על כתבה תקשורתית-מוזמנת, או על חלקי אמירות – אינה אלא 'ספין' תקשורתי שאין לו כל בסיס" (סעיף 18 לתגובה).

5. מר לחיאני הגיש תגובה לעתירה ללא תצהיר. בתגובתו, נכתב שכנראה שהעותר הוא אשר הביא לפרסום התחקיר בערוץ 2, וכי "מדובר בעיוות גמור שנעשה בכתבה, של המציאות ושל חלקי דברים שאמרתי והוצאו מהקשרם. בכל מקרה ברור שהמטרה של המועמד יריב היא לזרוק בוץ כדי לייצר כותרות". עוד כתב מר לחיאני כי הוא אינו מתערב בניהול העיר, ומרגע שנמנע ממנו לעמוד בראשות העיר, "היא הועברה לידי המצוינות של יוסי בכר, שמנהל את העיר כיד רמה".

6. עיריית בת ים, המשיבה 3, טוענת כי מנהלת הנכסים בעירייה היא זו שמחזיקה באופן בלעדי במפתחות לכל המבנים העירוניים, וכי לא נמסר מפתח למבנה עירוני ליושבת ראש ועד הורים בבית ספר בעיר, כנטען על ידי העותר בהתבסס על התחקיר בערוץ 2. עוד נטען כי בתחקיר הועלו טענות אלה כעילום שם ובאופן ערטילאי וללא כל

ביסוס. וכן, שהעותר בעצמו לא צירף תצהיר מטעם אותה יושבת ראש הוועד בו צוין כאיזה מבנה מדובר.

7. החלק השני בעתירה עוסק בעיתון "גל גפן", המשיב 1. לטענת העותר, המקומון מפרסם בכל גיליון מזה חודשים פרסומים שמהווים תעמולה למען מר יוסי בכר, וכן פרסומים נגד העותר המכפישים אותו. עוד נכתב בעתירה, כי מכתב האישום שהוגש נגד מר לחיאני, עולה כי העיתון מנוהל על ידי גיסו, ומשפחתו מתזיקה ב-50% ממניות העיתון. לטענת העותר, אותם פרסומים הם למעשה מודעות לטובת המשיב 4, אשר לא ממלאות אחר הוראות סעיף 10(ב) ו-13 לחוק הבחירות.

8. עוד יצוין בהקשר זה כי העתירה הוגשה ביום 30.12.2014, ובמסגרתה ביקש העותר בין היתר כי אתן צו האוסר על פרסום הגיליון הקרוב של העיתון (שהתפרסם ביום 1.1.2015). ברם, כי עוד באותו היום החלטתי שלא להיעתר לבקשה זו, נוכח השיהוי בנוגע לסעד זה.

9. המקומון גל גפן, המשיב 1, טוען כי משפחת לחיאני אינה מחזיקה ב-50% ממניות העיתון. בנוסף, טוען הוא כי הם פנו לעותר (ככל הנראה בבקשה לקבל את תגובתו לכתבות כאלה ואחרות), אולם – הוא סירב לשתף עימם פעולה. לתגובת המקומון צורפה גם התייחסות של עורך העיתון. בהתייחסות נכתב כי "כמאמין גדול בהצגת התמונה מזוויות שונות ומגוונות, התעקשתי עם הכתבים לבקש את תגובתו של מר יריב, אך זה חזר והשיב את פניהם ריקם" (סעיף 2 להתייחסות). עוד נכתב בהתייחסות כי במהלך חודש מרץ פורסמו מספר כתבות וראיונות עם תומכיו של העותר, ובהתאם – אין כל יסוד לטענת העותר כי המקומון מהווה "שופר תעמולה" למען המשיב 4 בבחירות. יצוין, כי תגובת המקומון לא גובתה בתצהיר, וחבל.

10. מר יוסי בכר, המשיב 4, טוען כי אין לו כל קשר לפרסומים מטעם העירייה במקומון, אשר כך או כך פרסומיה הם אינפורמטיביים לטובת תושבי העיר.

11. החלק השלישי בעתירה עוסק בדוא"ל ששלח בטעות מנכ"ל העירייה, המשיב 2 לפעיל במטה הבחירות של העותר. לטענת העותר "דבר דואר זה, שנשלח בהכל להיצה על מקש, חושף את שיטת הפעולה של המשיבים, ומעלה חששות כבדים למהות הפרסומים שעושים המשיבה 3 וגופים הסמוכים לה אצל המשיב 1" (סעיף 32 לעתירה).

12. לטענת העותר, בדוא"ל ניתן לראות שרשור הודעות בין פעילים ממטה הבחירות של המשיב 4 לבין עובדי עירייה, וכיניהם המשיבים 6-7. להודעה צורפו 4 טיוטות לכתבות: שני ראיונות שנערכו עם המשיבים 4-5 ושתי כתבות המכפישות את העותר.

13. לטענת מנכ"ל העירייה (המשיב 2), 4 הקבצים שצורפו לדוא"ל אינם כתבות, ולא פורסמו כלל. עוד טוען הוא כי אין כל קשר בין ארבע "הכתבות" לעיתון גל גפן (המשיב 1). לטענת מר יוסי בכר, מנכ"ל העירייה אינו חלק ממטה הבחירות שלו, אינו עוסק בתעמולת בחירות ואינו כותב תכני תעמולה עבורו. במסגרת זאת, טוען הוא כי הדוא"ל נשלח מהתיבה הפרטית של מנכ"ל העירייה, ולא מתיבת הדוא"ל העירונית שלו.

14. לטענת המשיבים 6-7, ההודעות האמורות מתייחסות לתיבות הדוא"ל הפרטיות שלהם, וכי מדובר "בהודעות אישיות ופרטיות המועברות בזמנם החופשי של המשיבים 6-7, ביניהם, באופן פרטי ואישי וללא כל כוונה לתת להן פומביות. ברור כי אין כל איסור לא בדין ולא בפסיקה האוסר על אדם, לרבות עובד ציבור, לעלות את הגיגיו האישיים, באופן פרטי ואישי – וניסיון המבקש לטעון אחרת הינו בגדר ניסיון – שאין לתת לו יד – להטיל משטרת מחשבות (הקיימת במשטרים החשוכים ביותר) על עובדי ציבור, המביעים את תחושותיהם, הגיגיהם, רחשי ליבם – באופן פרטי, אישי וללא כל פומביות למעשיהם" (סעיף 11 לתגובה).

דיון והכרעה

15. דין העתירה להתקבל בחלקה, כמפורט להלן.

16. ביחס לחלק הראשון בעתירה, העותר כשל מלהוכיח את טענותיו במישור זה. כפי שמציינים המשיבים, בתחקיר של ערוץ 2, לא צוין זהות בעל העמותה שבא בדברים עם מר לחיאני, איזה נכס יועד לעמותה, האם נמסרו מפתחות בשל כך, וכיו"ב. כל שיש בהקשר זה – הוא תחקיר טלוויזיוני, ואמירותיו של העותר. מנגד, מטעם העירייה הצהירה גב' דורית מוריה, מנהלת הנכסים בעירייה, כי לא מסרה מפתח או הקצחה מבנה לעמותה האמורה. ודוק; בלב טענת העותר נמצאת ההנחה כי גורם בעירייה – ולא מר לחיאני – הוא אשר הקצה בסופו של יום מבנה לטובת העמותה (סעיפים 24-25) לעתירה. בהתאם, טענותיו של העותר בחלק זה – לא הוכחו (השוו: תר"מ 56/20 דהרי נ' לוי (8.8.2013)).

עמוד 4 מתוך 7

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 91950
العنوان: مجمع بن غوريون، أورشليم القدس، 91950

טלפון, هاتف: 02-6753407, פקס, فاكس: 02-5669855 Fax

17. משכך, דין העתירה בנושא זה – להידחות.
18. גם דין החלק השני בעתירה להידחות. ההגבלות היחידות הקבועות בחוק הבחירות בכל הנוגע לפרסום בעיתונים עניינם מודעות בחירות. בניגוד לתעמולה בטלוויזיה וברדיו, המחוקק לא ראה לנכון להגביל תוכן של ידיעות חדשותיות בעיתונים. על כך כתבתי בעבר:

“אף אם אניח כי ליושב ראש ועדת הבחירות סמכות להכריע בנוגע לתעמולת בחירות טרם התקופות האמורות לרבות במדיומים תקשורתיים שאינם מנויים במישרין בחוק הבחירות, וזאת לשם הגשמת תכליתו (ראו והשוו: פרשת עוצמה לישראל; עניין פרנקנטלר), הרי שסמכות זו יש להפעיל במשורה. זאת רק מקום בו הוכחה זיקה ברורה וממשית בין המדיום התקשורתי לבין מתמודד זה או אחר, באופן שפוגע בצורה ממשית בשוויון שבין המתמודדים” (תר”מ 16/20 קונינסקי נ’ אלדד (23.6.2013)).

19. העותר לא הצליח לעבור את המשוכה האמורה: לא הוכחה זיקה ברורה וממשית בין גל גפן לבין המשיב 4 (ואין בכתב אישום, שלא צורף לעתירה, ומצביע על קשר בין מר לחיאני לעיתון כדי לעמוד בנטל זה). מסקנתי זו התחזקה אף מתגובת עורך המקומון, שפירט ידיעות חדשותיות וראיונות עם אישים שונים התומכים במועמדותו של העותר ולא של המשיב 4 בהתמודדות לראשות העיר. ולבסוף, יצוין, כי אין די בכתבות מהמקומון שצורפו לעתירה כדי להוכיח – כמותית – זיקה תוצאתית בין העיתון לבין המשיב 4.

20. משכך, דין העתירה בנושא זה – להידחות גם.
21. מנגד, כן מצאתי לנכון לקבל באופן חלקי את המבוקש בחלק השלישי בעתירה. האיסור לשימוש בעובדי רשות מקומית למען תעמולת בחירות קבוע בסעיף 75 לחוק הרשויות המקומיות ומורה:

“עובד המדינה, כולל עובד שירות התעסוקה, רשות הפיתוח וכן עובד של רשות מקומית, של הסוכנות היהודית, של הקרן הקיימת לישראל או של רשות השידור, אשר יש להם סמכות מינהלית, לרבות סמכות לפי תקנות ההגנה (שעת חרום), 1945, או תפקיד שכרוך בו מגע עם קהל, לא יקחו חלק בתעמולת הבחירות בתחום רשות מקומית שבה מתקיימות בחירות.”

22. ביום 4.7.2013, פרסם נציב שרות המדינה הודעה מספר עג/19, בעניין הבחירות לרשויות המקומיות. במסגרתה, נקבעו איסורים החלים על כלל עובדי מדינה בקשר עם תעמולת בחירות, וביניהם, איסור על עובדי המדינה לפעול באופן שיכול להתפרש "כאילו נועדו לקדם אינטרס של מפלגה כלשהי או מועמד מסוים" (סעיף 11 להודעה). במסגרת זו, צוינו הכללים המרכזיים הקובעים מה נחשב לתעמולת בחירות, ובין היתר צוין שם כי כתעמולה בהקשר זה ייחשבו "הטפה ישירה למען מפלגה כלשהי או מועמד כלשהו... דברי שבח לתכונות ולכושר של מועמדותיהן" (סעיף 12 להודעה).

23. הרציונאל שמאחורי איסור זה דומה לתכליתו של סעיף 2א לחוק הבחירות. שימוש בעובדי ציבור למען קמפיין פוליטי של נבחר ציבור מכהן פוגע בעיקרון השוויון בבחירות, בעקרונות של מנהל תקין ותסר פניות, בטוהר השירות הציבורי, ובאמון הציבור (ראו: תר"מ 83/20 וידל נ' לביא (10.9.2013); תר"מ 93/18 צוד נ' ניצן (28.10.2008), השופט א' דיבלין)).

24. ומהכלל אל הפרט. המשיבים 2, 6-7 אינם מכחישים את מעורבותם כארבעת המסמכים שצורפו להודעות הדוא"ל. טענותיהם מתמקדות בכך כי המסמכים נשלחו מתיבות הדוא"ל הפרטיות שלהן, וכי המסמכים לא פורסמו. לעניין טענתם בדבר תיבות הדוא"ל הפרטיות, יצוין, כי אינני רואה כל נפקא מינה – אם עסקינן בתעמולה אסורה – כי הדבר נעשה מתיבות הדוא"ל הפרטיות או מתיבות הדוא"ל מטעם העירייה של המשיבים. האיסור בדבר תעמולה על ידי עובדי ציבור אינו מתנה את תוקפו בשימוש במשאבי ציבור, וכך או כך די בעצם העובדה כי משכורתם של השלושה משולמת מקופת העירייה.

25. התלבטתי אם נוכח הכחשת המשיב 2 כי הוא עוסק בכל תעמולה למען המשיב 4, יחד עם העובדה כי נראה שאכן ארבעת המסמכים לא פורסמו, כדי להביא גם לדחיית טענה זו של העותר. עם זאת, עיינתי בארבעת המסמכים, ואין עוררין כי הם בגדר תעמולת בחירות למען המשיב 4. לכך יש להוסיף כי כאמור – המשיבים 2, 6-7 לא מכחישים את עצם מעורבותם והקשר שלהם לארבעת המסמכים. משכך, ולמען הזהירות בלבד, ניתן בזאת צו האוסר על המשיבים 2, 6-7 לקיים כל תעמולת בחירות למען המשיב 4 עד לאחר הבחירות.

26. טרם סיום, אציין כי לא נעלמו מעיני טענות המשיבים 6-7 כי צו בגין מסמכים

עמוד 6 מתוך 7

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 91950
العنوان: مجمع بن غوريون، أورشليم القدس، 91950

טלפון, هاتف: 02-6753407, פקס, فاكس: 02-5669855 Fax

שלא פורסמו הוא בגדר "משטרת מחשבות", כהגדרתם. עם זאת, ועם כל הכבוד, אין מדובר בשירה או פרוזה שנכתבו למגירה. ודוק; אם האמור בארבעת המסמכים – הנחזים לכתבות - היו מתפרסמים מטעם משיבים אלה, לשיטתי, היה מדובר בפרסום המהווה תעמולה ואסור בהתאם לסעיף 75 לחוק הרשויות המקומיות. משכך, ניתן להניח, בסבירות מספקת, כי ארבעת המסמכים נכתבו במטרה לעשות בהם שימוש תעמולתי, ובהתאם אין בעובדה כי טרם פורסמו כדי להביאני לשנות ממסקנתי לעיל.

27. משכך, דין העתירה בנושא זה – להתקבל בחלקה.

28. סוף דבר, העתירה מתקבלת בחלקה. בנסיבות העניין, אין צו להוצאות.

ניתנה היום, י"ג בטבת התשע"ה (4.1.2015).

סלים ג'ובראן
שופט בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות
המרכזית לכנסת ה-20